

Дяченко Інна Олександрівна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 402 н.г. «Право» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Старицька Ольга Олексіївна,

т.в.о. завідувача науково-дослідної лабораторії з проблем державотворення та правозастосування ННПП Національної академії, кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В СВІТЛІ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Нинішні умови існування суспільства ставлять перед Україною вкрай непрості питання її функціонування як держави. Зокрема, до них можна віднести переформатування судової та правоохоронної систем, а також пошук найкращих методів удосконалення чинного законодавства, зумовленого євроінтеграційними тенденціями. Значні зміни в соціально-політичному ладі країни, особливо в умовах воєнного стану, також викликають потребу в оновленні нормативної бази і підведення її під сучасні умови.

Процес розбудови української державності, на відміну від інших націй та країн, що зіткнулися з подібними викликами на межі 80-х та 90-х років, розвивався унікальним шляхом і був позначений власною специфікою. Розуміння цього має ключове значення, оскільки, по-перше, дозволяє усвідомити корені сучасних труднощів державотворення, а по-друге, дає змогу чіткіше окреслити стратегії, політичні ініціативи та економічні інструменти, що здатні реально вивести Україну з фінансової та політичної кризи, які зумовили воєнний стан. Для прикладу, актуальною проблемою сьогодення, що набуває дедалі більшої ваги, є значна залежність України від імпорту різноманітної продукції. Це стосується як стратегічно важливих товарів, так і енергетичних ресурсів, комплектуючих для вітчизняного машинобудування та продовольства [1, с. 71].

Державотворення України на етапі сьогодення – це час трансформації, що охарактеризований не тільки проголошенням її як демократичної, суверенної, правової країни, але й фактичного відображення цього на життєвому шляху свого народу. Як демонструє досвід країн Центральної та Східної Європи, необхідно докласти максимум зусиль, аби цей процес тривав найменше часу. Щоб суспільство якнайшвидше позбулося пережитків комунізму, олігархії та стало на сучасний ринковий шлях. На жаль, Україна поки що не досягла цього у повному об'ємі, що і зумовлює пошук корінь чи не всіх поточних проблем саме у цій царині.

Однак обмеження належної комунікації між народом та державою, а також несвоєчасне реагування на проблеми, які не пов'язані з військовим станом, породжують сумніви щодо сприйняття свого суспільства державою. Далеко не всі питання поточного функціонування країни та суспільства, які можна було б розв'язати шляхом застосування форм безпосередньої демократії, пов'язані із

процесом відбиття збройної агресії, що є важливою перепоною на шляху державотворення.

Насамперед, ключовою метою покращення взаємодії між владою та громадянами у такому контексті повинно бути формування більш прозорої, підзвітної системи суспільних відносин, яка бере до уваги інтереси та потреби людей. Це позитивно вплине на зміцнення демократичних засад, підвищення рівня довіри до органів влади, а також на більш результативне розв'язання соціальних та економічних викликів, що, зрештою, сприятиме досягненню цілей соціальної держави [2, с. 174].

Також значною перешкодою для розвитку процесів державотворення стає те, що в суспільстві, серед політичних сил і громадських об'єднань досі відсутнє єдине бачення майбутнього. Проте в умовах сьогодення українська національна ідея дедалі більше об'єднує націю. Складність викликів, з якими зіткнулась наша країна в перші роки незалежності, загострювалась економічною кризою, відчутним спадом промислового та сільськогосподарського виробництва. Необхідно запобігти цьому сьогодні, адже воєнний стан в країні може посилити ймовірність виникнення криз.

Не менш важливою складовою державотворення є питання мови, як ідеологічного інструменту. Мовне питання є вираженням ідейних пріоритетів партій, їхніх програмних засад, політичних гасел та морально-етичних норм. Розв'язання мовного питання невід'ємно пов'язане з ідеологічними позиціями в державі. Зокрема, підходи та методи до її реалізації відображають інтереси, світогляд, цінності та емоційний стан суспільства в країні. Крім того, мовне питання має тісний зв'язок із суспільною свідомістю та культурним становленням нації.

Ще однією наскрізною проблемою процесу функціонування держави є «неконтрольоване витікання за кордон інтелектуального та трудового потенціалу, ... що створює загрозу для безпеки країни та її державотворення у довгостроковому розрізі» [1, с. 70].

Варто зазначити і те, що євроінтеграція є фундаментом розбудови держави, що підтвердили всі європейські країни, які зараз є членами ЄС. Їхній поступ у економіці, політиці, праві, соціальній сфері та культурі свідчить про успішне державне будівництво та позитивний досвід у цьому руслі. Абсолютна більшість українців нині переконана у європейському векторі розвитку своєї країни, і якщо до початку повномасштабного вторгнення ще існували певні сумніви, то зараз жодних коливань немає [3, с. 213-214].

Отже, можемо дійти висновку, що Україна – країна, що зараз на шляху до цілковитого перезавантаження та розбудови власної державності. Для того, щоб цей процес пришвидшити, необхідно подолати поточні виклики у різних сферах та переформатувати наявну нормативну базу для того, щоб розвивати країну як демократичну соціальну державу на рівні із іншими світовими лідерами.

Список використаних джерел:

1. Дрок І. С. Огляд зовнішніх загроз України на сучасному етапі державотворення. Національна безпека: загрози та виклики: матеріали всеукра-

їнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (1 квітня-12 трав. 2024 р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2024. С. 69-71.

2. Родіонов Є. О., Філіппова В. Д. Теоретичні засади соціальної взаємодії влади та суспільства в сучасних умовах державотворення. Вісник ХНТУ. 2023. №3 (86). С. 171-175.

3. Федіна Н., Шевченко С. Євроінтеграція як складова одиниця державотворення. Державотворення та правотворення в контексті євроінтеграції: збірник тез доповідей учасників учасників VIII Всеукраїнського круглого столу (м. Львів, 08 груд. 2022 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2022. С. 211-214.

Дяченко Інна Олександрівна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 402 н.г. «Право» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Науменко Сергій Геннадійович,

доцент кафедри економіко-правових дисциплін ННПП НАВС, доктор філософії в галузі права

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Економічна конкуренція відіграє ключову роль в ринковій економіці як важливий елемент механізму її саморегулювання та водночас як невід’ємний елемент її функціонування. Нормативно-правові документи провідних країн світу приділяють значну увагу регулюванню конкурентних відносин в економіці та запобіганню монополізації. Уряди та антимонопольні органи Сполучених Штатів та Європейського Союзу постійно вдосконалюють нормативне забезпечення проконкурентної політики та проводять широку роз’яснювальну роботу серед суб’єктів господарювання та споживачів щодо необхідності підтримки економічної конкуренції та протидії монополіям.

На офіційному сайті Білого Дому зазначається, що здорова ринкова конкуренція є фундаментальною для функціонування економіки США. Основна економічна теорія демонструє, що коли фірмам доводиться конкурувати за клієнтів, це призводить до зниження цін, вищої якості товарів і послуг, більшої різноманітності та більшої кількості інновацій. Конкуренція має вирішальне значення не лише на товарних ринках, а й на ринках праці. Коли компанії конкурують, щоб залучити працівників, вони повинні збільшити винагороду та покращити умови праці [1]

У праві Європейського Союзу відносини у сфері захисту конкуренції були прописані ще положеннями Договору про заснування Європейського Співтовариства. Фундаментальні норми декларації Договору та спеціальні економічні розділи, зокрема розділ VI «Спільні правила щодо конкуренції», підрозділ 1 «Правила конкуренції» визначають економічну систему Спільноти як «економіку відкритого ринку з вільною конкуренцією та спільними